12/06/2022

Η Πεντηκοστή

/ Γνώμες

Του π. Δημητρίου Μπόκου

Επτά εβδομάδες συν την πρώτη μέρα της όγδοης εβδομάδας, πενήντα μέρες ακριβώς από το Πάσχα, γιόρταζαν οι Ισραηλίτες την εορτή της Πεντηκοστής. Γι' αυτό και ονομαζόταν και «εορτή των εβδομάδων», αλλά και «εορτή θερισμού πρωτογεννημάτων» και «εορτή των νέων» (εννοείται, καρπών). Όπως φαίνεται και από τα ονόματά της, προσφέρονταν κατ' αυτήν στον Θεό τα πρωτογεννήματα, οι απαρχές των καρπών από τα πρώτα θερίσματα, για να ευλογηθούν.

Η εντολή του Θεού ήταν να θεωρείται η Πεντηκοστή, όπως και το Πάσχα, «κλητή και αγία ημέρα», επίσημη δηλαδή και αφιερωμένη στον Θεό, κατά την οποία δεν επιτρεπόταν καμμιά σημαντική εργασία. Εορταζόταν με θυσίες αιματηρές και αναίμακτες. Προσφέρονταν άρτοι από εκλεκτό αλεύρι («εκ σεμιδάλεως»-σιμιγδάλι), αλλά και μόσχος, τράγος, κριοί και αμνοί (Εξ. 23, 16. 34, 22. Λευϊτ. 23, 15-22. Αριθμ. 28, 26).

Την ημέρα της Πεντηκοστής, πενήντα μέρες ακριβώς από την Ανάστασή του, διάλεξε και ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, για να στείλει τον άλλο Παράκλητο, το Άγιο Πνεύμα, που θα οδηγούσε τους πιστούς «εις πάσαν την αλήθειαν». Έτσι η Πεντηκοστή γίνεται η μέρα που φανερώνεται πανηγυρικά το Άγιο Πνεύμα στον κόσμο και λαμβάνει χώρα επίσημα και φανερά η συγκρότηση της πρώτης

Εκκλησίας. Η απαρχή των πνευματικών καρπών της Εκκλησίας από τη δράση και την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος είναι γεγονός.

Η κάθοδος του Αγίου Πνεύματος έγινε σύμφωνα με την υπόσχεση που έδωσε ο Χριστός κατά την Ανάληψή του, δέκα μέρες νωρίτερα, στους αποστόλους: «Υμείς καθίσατε εν Ιερουσαλήμ, έως ου ενδύσησθε δύναμιν εξ ύψους». Οι μαθητές περίμεναν συγκεντρωμένοι στο υπερώο της Ιερουσαλήμ, δεόμενοι συνεχώς με θερμή προσευχή. Μαζί τους, όπως πάντα, η Παρθένος Μαρία, η Παναγία Μητέρα του Κυρίου. Επί πλέον οι Μυροφόρες και οι θεωρούμενοι αδελφοί του Χριστού (τα παιδιά του Ιωσήφ) και άλλοι πολλοί ακόμη, κάπου εκατόν είκοσι πιστοί.

Στο διάστημα της αναμονής αυτής έγινε και η αναπλήρωση του Ιούδα, που αποδείχθηκε ανάξιος της αποστολής του και εξέπεσε από τον αριθμό των δώδεκα. Ο πρόκριτος των αποστόλων Πέτρος έθεσε τα κριτήρια της εκλογής: «Δει ουν των συνελθόντων ημίν ανδρών εν παντί χρόνω...». Υποψήφιοι για την επιλογή αυτή θα ήταν άνθρωποι που έζησαν μαζί τους όλον τον καιρό. Κάποιος από αυτούς δηλαδή που γνώρισαν και συναναστράφηκαν τον Χριστό, όπως και οι υπόλοιποι μαθητές. Από τη στιγμή της Βάπτισής του από τον Πρόδρομο Ιωάννη στον Ιορδάνη ποταμό, μέχρι και την Ανάληψή του στο όρος των Ελαιών. Ώστε να μπορεί να είναι εξίσου αξιόπιστος με τους άλλους μαθητές μάρτυρας της Αναστάσεως του Χριστού. Με τις προϋποθέσεις αυτές προτάθηκαν δυό πρόσωπα, ο Ιωσήφ (επιλεγόμενος Βαρσαββάς και Ιούστος) και ο Ματθίας. Και με κλήρο, που έγινε κατόπιν προσευχής, εκλέχτηκε ο Ματθίας (Πραξ. 1, 15-22).

«Εν τη τρίτη ώρα» λοιπόν, κατά τις εννιά δηλαδή το πρωί της ημέρας της ιουδαϊκής Πεντηκοστής, με δυνατή βοή από τον ουρανό, σαν να φυσούσε σφοδρός άνεμος, ήρθε το Άγιο Πνεύμα και γέμισε το οίκημα, όπου βρισκόντουσαν οι απόστολοι. Δεν φάνηκε «ωσεί περιστερά», σαν περιστέρι, όπως έγινε κατά τη βάπτιση του Ιησού. Η μορφή του έμοιαζε τώρα με πύρινες γλώσσες, που χωρίστηκαν μεταξύ τους και κάθισαν από μία στο κεφάλι του κάθε αποστόλου. Δεν ήταν ακριβώς φλόγες, δεν είχαν τη φυσική υφή της φωτιάς, αλλά «γλώσσαι ωσεί πυρός», έμοιαζαν απλώς με φλόγες.

Η ενέργεια αυτή του Αγίου Πνεύματος ονομάζεται επιφοίτηση. Αποτελεί το ιδιαίτερο βάπτισμα που έλαβαν οι απόστολοι, «εν Πνεύματι Αγίω και πυρί», όπως είχε προφητεύσει ο Πρόδρομος Ιωάννης (Λουκ. 3, 16. Πραξ. 1, 5). Αποτελεί επίσης και την ειδική χειροτονία τους και επίσημη ανάδειξή τους σε διαδόχους του Χριστού. Ο Θεός «έθετο εν τη Εκκλησία πρώτον μεν αποστόλους» (Α΄ Κορ. 12, 28). Θα είναι πλέον στο εξής «εις τύπον και τόπον Χριστού». Χωρίς να περιορίζονται σε κάποια συγκεκριμένη τοπική επισκοπή, θα είναι, μόνοι αυτοί και με τον Παύλο αργότερα, υπερεπίσκοποι όλης της Εκκλησίας. Θα έχουν την υπέρτατη πνευματική

εξουσία, το τριπλό αρχιερατικό αξίωμα του Χριστού, (ἱερατικό, προφητικό, βασιλικό), το απόλυτο δικαίωμα «του δεσμείν και λύειν» τα ανθρώπινα αμαρτήματα.

Σε άμεση απόδειξη όλων αυτών, οι απόστολοι γέμισαν με Άγιο Πνεύμα. «Επλήσθησαν άπαντες Πνεύματος Άγίου». Και αμέσως άρχισαν να μιλούν γλώσσες πολλές. Η παρουσία όμως του Αγίου Πνεύματος και τα γεγονότα που τη συνόδευσαν, δεν έγιναν με μυστικό, αλλά με πανηγυρικό τρόπο. Η Ιερουσαλήμ ήταν τότε γεμάτη από Εβραίους, άνδρες ευλαβείς και προσηλύτους της διασποράς, «από παντός έθνους», που έμεναν μόνιμα εκεί ή είχαν έλθει για την εορτή της Πεντηκοστής. Όχι τυχαία, οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ κατά τις ημέρες εκείνες αναφέρονται από τον ευαγγελιστή Λουκά, συγγραφέα των Πράξεων των Αποστόλων, λεπτομερώς: «Πάρθοι και Μήδοι και Ελαμίται, και οι κατοικούντες την Μεσοποταμίαν, Ιουδαίαν τε και Καππαδοκίαν, Πόντον και την Ασίαν, Φρυγίαν τε και Παμφυλίαν, Αίγυπτον και Λιβύην της κατά Κυρήνην, και οι επιδημούντες Ρωμαίοι, Ιουδαίοι τε και προσήλυτοι, Κρήτες και Άραβες…» (Πραξ. 1, 9-11).

Έτσι η ουράνια βοή που συγκλόνισε την πόλη, έγινε ακουστή από ένα μεγάλο πλήθος λαού, που κατάπληκτο και θορυβημένο συγκεντρώθηκε αμέσως κάτω από το υπερώο των αποστόλων. Οι απόστολοι, διά στόματος του κορυφαίου Πέτρου, άρχισαν αμέσως το έργο του ευαγγελισμού, κατά την εντολή του Χριστού «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη» (Ματθ. 28, 19). Μαρκ. 16, 15). Λέγει ο άγιος Πορφύριος, ότι από την πρώτη εκείνη στιγμή «εξεχύθη η χάρις του Θεού όχι μόνο στους αποστόλους, αλλά και σ’ όλο τον κόσμο που βρισκόταν γύρω τους. Επηρέασε πιστούς και απίστους». Δίνει μάλιστα ο άγιος μια πολύ ενδιαφέρουσα ερμηνεία για το πώς γινόταν να ακούει ο καθένας στη δική του διάλεκτο τα λόγια των αποστόλων.

«Ενώ ο απόστολος Πέτρος ομιλούσε τη δική του γλώσσα, η γλώσσα του μετεποιείτο εκείνη την ώρα στο νου των ακροατών. Με τρόπο μυστικό το Άγιον Πνεύμα τους έκανε να καταλαβαίνουν τα λόγια του στη γλώσσα τους, μυστικά, χωρίς να φαίνεται. Αυτά τα θαυμαστά γίνονται με την επενέργεια του Αγίου Πνεύματος. Παραδείγματος χάριν, η λέξη «σπίτι» σ’ αυτόν που ήξερε γαλλικά, θ’ ακουγόταν “la maison”. Ήταν ένα είδος διοράσεως· άκουγαν την ίδια τους τη γλώσσα. Ο ήχος χτυπούσε στο αυτί, αλλά εσωτερικά, με τη φώτιση του Θεού, τα λόγια ακούγονταν στη γλώσσα τους. Οι Πατέρες της Εκκλησίας αυτή την ερμηνεία της Πεντηκοστής δεν την αποκαλύπτουν πολύ φανερά, φοβούνται τη διαστρέβλωση. Το ίδιο συμβαίνει και με την Αποκάλυψη του Ιωάννου. Οι αμύητοι δεν μπορούν να καταλάβουν το νόημα του μυστηρίου του Θεού».

Τα γεγονότα της Πεντηκοστής είχαν ως αποτέλεσμα να κυριευθεί κάθε ψυχή από

φόβο. Πάλι ο άγιος Πορφύριος εξηγεί, ότι «αυτός ο “φόβος” δεν ήταν φόβος. Ήταν κάτι άλλο, κάτι ξένο, κάτι ακατανόητο, κάτι, κάτι που δεν μπορούμε να το πούμε. Ήταν το δέος, ήταν το γέμισμα, ήταν η χάρις. Ήταν το γέμισμα υπό της θείας χάριτος. Στην Πεντηκοστή, οι άνθρωποι βρέθηκαν ξαφνικά σε μία τέτοια κατάσταση θεώσεως, που τα χάσανε. Έτσι, όταν η θεία χάρις τούς επεσκίαζε, τους ετρέλαινε όλους -με την καλή έννοια- τους ενθουσίαζε... Ενθουσιασμός ήταν. Κατάσταση τρέλας πνευματικής... Αυτό που ζούσαν οι απόστολοι μεταξύ τους κι αισθανόντουσαν όλη αυτή τη χαρά, στη συνέχεια έγινε με όλους κάτω από το υπερώον. Δηλαδή αγαπιόντουσαν, χαιρόταν ο ένας τον άλλον, ο ένας με τον άλλον είχαν ενωθεί. Ακτινοβολεί αυτό το βίωμα και το ζούνε κι άλλοι». (Γέροντος Πορφυρίου, Βίος και Λόγοι, Έκδ. Ι. Μονής Χρυσοπηγής, Χανιά 2004, σ. 207-209).

Με τρόπο θαυμαστό το Άγιο Πνεύμα φανερώθηκε επίσημα στον κόσμο την ημέρα της Πεντηκοστής και άρχισε να συγκροτεί «όλον τον θεσμόν της Εκκλησίας», κάνοντας ευλογημένο ξεκίνημα με τρεις χιλιάδες ψυχές, που πίστεψαν αμέσως στο κήρυγμα του αποστόλου Πέτρου και έγιναν η απαρχή των πνευματικών καρπών του νέου εκλεκτού λαού του Θεού, το πρώτο «λείμμα» του νέου Ισραήλ.

Την απόκτηση αυτού του Αγίου Πνεύματος έχει πρωταρχικό σκοπό στο εξής η κάθε χριστιανική ψυχή.